

Pakkoavioliiton mitätöinti ja ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustaminen

Johdanto

Oikeusministeriössä on valmistunut arviomuistio (VN/12734/2019), jossa käsitellään pakottamalla tai avioliiton esteestä huolimatta solmitun avioliiton purkamismenettelyä. Lisäksi arviomuistiossa käsitellään ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustamista koskevan lainsäädännön tarkistamistarpeita. Muistiossa esitetään mahdollisia lainsäädännön kehittämisehdotuksia. Arviomuistioon liittyy oikeusministeriössä 14.6.2019 tehty selvitys, joka sisältää näistä aiheista myös nykytilan kuvauksen ja vertailua muiden Pohjoismaiden lainsäädäntöön.

Pakkoavioliiton rangaistavuutta koskevan sääntelyn täsmentämistä selvitetään erikseen.

Tausta

Avioliiton solmimisesta, päättymisestä ja sen keskeisistä oikeusvaikutuksista sekä muun muassa ulkomailla solmitun avioliiton tunnustamisesta säädetään avioliittolaissa (234/1929). Nykysääntely lähtee siitä, että avioliiton voi saada molempien puolisoitten eläessä päättymään vain avioerolla, joka edellyttää lähtökohtaisesti vähintään kuuden kuukauden harkinta-aikaa. Avioeron voi saada ilman harkinta-aikaa vain, jos puoliset ovat eläneet erillään viimeiset kaksi vuotta tai avioliitto on solmittu lähisukulaisten kesken tai aikaisemman avioliiton voimassa ollessa. Tietyissä tilanteissa vihkiminen voi olla mitätön, jolloin sillä ei ole avioliiton oikeusvaikutuksia. Ulkomailla solmittujen avioliittojen tunnustamisesta säädetään avioliittolain 115 §:ssä. Ulkomailla pätevästi solmittu avioliitto on lähtökohtaisesti pätevä myös Suomessa. Avioliitto voidaan kuitenkin lain 139 §:n mukaan jättää tunnustamatta, jos sen pitäminen päteväna johtaisi Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden vastaiseen lopputulokseen. Alaikäisenä ulkomailla solmitun avioliiton tunnustamisesta ei ole erityisiä säännöksiä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne yllä mainitusta arviomuistiosta. Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistussa lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Huom.! Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään 2.3.2020.

Valmistelijat

Lainsäädäntöneuvos Outi Kemppainen, sähköposti: etunimi.H.sukunimi@om.fi, puh. 02951 50260

(Ajalla 27.1.-31.1.2020 lainsäädäntöneuvos Salla Silvola, sähköposti: etunimi.sukunimi@om.fi, puh. 02951 50314).

Lisätietoja lausuntopalvelu.fi:n käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Liitteet:

[Arviomuistio pakkoavioliiton mitätöinnistä.pdf](#)

[Selvitys alaikäis- ja pakkoavioliitoista.pdf](#)

Lausuntonne

Suomessa pakottamalla solmitun avioliiton päättäminen

1. Arviomuistion luvussa 2.1 on käsitelty Suomessa pakottamalla solmitun avioliiton purkamismenettelyä ja ehdotetaan uutta säännöstä, jonka mukaan pakottamalla solmittu avioliitto voitaisiin kumota. Kumoamisen oikeusvaikutukset olisivat samat kuin avioerossa. Kannatatteko ehdotusta?

- Kyllä
- Ei

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

2. Arviomuistion luvussa 2.2 on käsitelty Suomessa alaikäisenä tai muusta avioliiton esteestä huolimatta solmitun avioliiton purkamista ja päädytty siihen, että tarvetta lainsäädäntömuutokseen ei ole. Oletteko johtopäätöksestä samaa mieltä?

- Kyllä
- Ei

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

Ulkomailla solmitun alaikäisavioliiton tunnustaminen

3. Arviomuistion luvussa 3 on käsitelty ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustamista Suomessa. Arviomuistiossa ehdotetaan nykyisten säännösten täsmentämistä niin, että ulkomailla alle 18-vuotiaana solmittu avioliitto voitaisiin tunnustaa Suomessa vain erityisestä syystä, jos ainakin toinen puolisoista on asunut avioliiton solmimishetkellä Suomessa. Kannatatteko ehdotusta?

- Kyllä
- Ei

Perustelut ja mahdollinen vaihtoehtoinen sääntelymalli, jota tuette

4. Onko teillä kommentteja arviomuistion jaksossa 3.3 mainittuihin erityisiin syihin, joiden perusteella tällaisen avioliiton tunnustaminen voisi poikkeustapauksessa olla perusteltua?

5. Onko arviomuistiossa ja sen taustalla olevassa selvityksessä arvioitu tunnustamissääntelyn ja -käytäntöjen nykytilan sekä eri vaihtoehtojen etuja ja haittoja riittävän kattavasti?

- Kyllä
- Ei

Perustelut

Muut huomiot

6. Onko teillä muuta lausuttavaa arviomuistiosta tai sen taustalla olevasta selvityksestä?

Kummoinen Katri
OM

Kemppainen Outi
OM